

Պրակտիկ ճնշ ծնվել եմ,

այսպրել մարդիկ
քարենկիրք են

Մ

ի առավոտ մըտ-
նում եմ գրա-
սենյակ, տես-

նեմ՝ մեր հաշվապահ միսիս Հիլալին վերաբերուն հաղնում է,
գլխարկը դնում, իսկ աչքերից արցունք է հոսում:

Ապրիլ ամիսն էր, և ի՞նչ անենք, որ ես եղած-շեղած՝ մի
ինչ-որ գարշելի թաղման բյուրոյում շնչին գրասենյակային
աշխատող էի: Մի՞թե ես շունեի նոր գլխարկ ու նոր կոշիկ-
ներ: Մի՞թե Հարավային խաղաղ-օվկիանոսյան ընկերությու-
նը շաբաթ օրերը էժանացրած տարիֆով հատուկ գնացքներ
չի ուղարկում Մոնտերեյ: Եվ մի՞թե ես շեմ պատրաստվում
վաղը գնալ Մոնտերեյ, ծովափ:

Շաբաթ օրը կաշխատեմ մինչեւ կեսօր, մտածում էի ես,
Զարլիի կաֆեում մի հիանալի շնիցել կուլ կտամ տասնհինգ
սենթով, հետո շտապ կգնամ Հարավային խաղաղ-օվկիա-
նոսյան կայարան, հատուկ տոնական տոմս կգնեմ Մոնտերեյ
գնալ-գալու համար, գնացք կնստեմ և շաբաթ օրվա կեսից
մինչեւ երկուշաբթի առավոտը ազատ կլինեմ թոշունի պես:
Մի նկարագարդ ժուռնալ կգնեմ և մինչեւ Մոնտերեյ ամբողջ
ճանապարհին պատմվածքներ կկարդամ:

Բայց ահա, մտնում եմ գրասենյակ, իսկ մեր հաշվապահ

Միսիս Հիլպլին հագնում է իր վերարկուն, ծածկում է զըլ-խարկը, իսկ աշքերից արցունք է հոսում:

Ես դադարեցի սովել և շուրջս նայեցի: Ամեն ինչ լուռ էր Միստր Ռայլիի առանձնասենյակի գուռը կիսաբաց էր, այնպես որ պետք էր կարծել, որ նա արդեն եկել է: Գրասենյակում ուրիշ ոչ ոք չկար: Ժամը ութին անց էր քսան րոպե, և լովում էր, թե ինչպես բարձր թիկ-թակ է անում ժամացույցը, որի ձայնը սովորաբար մարդ շի նկատում:

— Բարի լույս, միսիս Հիլպլի, — ասացի ես:

— Բարի լույս, Զո՞, — ասաց նա:

Ես շմոտեցա իմ փոքրիկ պահարանին՝ գլխարկս կախելու և սեղանիս մոտ գնալու, որովհետև զգում էի, որ այստեղ մի ինչ-որ վատ բան է պատահել: Ինձ թվում էր, որ անքաղաքավարություն կլինի գլխարկս կախելու նստիլ սեղանիս մոտ, առանց նախապես իմանալու, թե ինչ է պատահել և ինչու է միսիս Հիլպլին վերարկուն հագնում, գլխարկը ծածկում ու լաց լինում: Միսիս Հիլպլին պառավ կին էր, նա բեղեր ուներ, խիստ կուզիկացել էր, նրա ծեռքերը շոր էին, կնճռապատ, և ոչ ոքի նա դուր չէր գալիս, բայց չէ՝ որ ապրիլ ամիսն էր, իսկ ես ունեի նոր գլխարկ և նոր կոշիկներ, և չէ՝ որ ես միսիս Հիլպլիի հետ միևնույն գրասենյակում աշխատել էի զեռ սեպտեմբեր ամսից, ամբողջ ձմեռը, և շեմ ասի թե նրան սիրում էի, ես նրա համար չէի խելագարվում, բայց նա բարեսիրու պառավ էր, և ես չէի կարող այնպես հեշտությամբ գնալ գլխարկս կախել և իմ աշխատանքային օրն սկսել, որպես թե ոշինչ շի եղել:

Ես պետք է նախ խոսեի նրա հետ:

— Միսիս Հիլպլի, — ասացի, — որևէ բա՞ն է պատահել:

Նա գլխով ցույց տվեց միստր Ռայլիի առանձնասենյակի կիսաբաց գուռը և նշան արեց, որ ես շխոսեմ, այլ պարզապես զնամ գլխարկս կախեմ ու գործի անցնեմ:

«Հասկանում եմ, — մտածեցի ես: — Դիրեկտորը նրան վոհնդել է»:

Այսքա՞ն տարվա աշխատանքից հետո:

— Միսիս Հիլպլի, — ասացի ես, — դուք դուք զրկվե՞լ եք
ձեր տեղից, հա՞:

— Ես ինքս եմ դիմել հեռանալու համար, — ասաց նա:
— Ճշմարիտ չէ, — ասացի ես: — Դուք չեք դիմել: Ես երե-
խա չեմ: Ինձ չեք խարի:

Միսիս Հիլպլիի ոռնիկը շաբաթական քսանյոթ գոլլար
և հիսուն սենթ էր: Առաջ, երբ նա նոր էր ծառայության մտել
թաղման բյուրոյում, նրան վճարելիս են եղել ուժ գոլլարու
ինձ արդեն սովորեցրել էին նրա աշխատանքը կատարել, և
իմ ոռնիկը շաբաթական տասնհինգ դոլլար էր, դրա համար
նրանք վռնդել էին պառավ լեղիին: Իհարկե, ես շատ գոհ էի,
որ աշխատանք ունեմ: Ես պատրաստվում էի գնալու Մոնտե-
րեյ և երեք դոլլարանոց նոր կոշիկներով ու նոր գլխարկով
ինձ հիանալի էի զգում, բայց ամենին սրտովս չէր, որ իմ
պատճառով լաց լինի միսիս Հիլպլին, այն էլ այդ տարիքին:

— Միսիս Հիլպլի, — ասացի: — Ես որոշել եմ արտօրվանից
թողնել իմ ծառայությունը և այդպես էլ կանեմ: Ես մի քե-
ռի ունեմ Պորտանդում, նա նպարեղենի խանութ է բաց
անում, և ես գնալու եմ նրա մոտ՝ նրա հաշիվները պահելու
և մտադիր չեմ ամբողջ կյանքում աշխատել մի ինչ-որ թաղ-
ման բյուրոյում: Գնում եմ:

— Զո՞, — ասաց միսիս Հիլպլին, — դուք հիանալի գի-
տեք, որ Պորտանդում ոչ մի քեռի էլ չունեք:

— Մի՞թե, — ասացի: — Քի՞չ տեղ կարող եմ քեռիներ
ունենալ ես. դուք հռ չեք կարող բոլորին իմանալ: Ոչ՝ այս
ծառայությանը ես վերջ եմ տալիս: Հետեւ հասցեներին, թէ
որտեղ է որևէ մեկը մեռե՞լ: Ի՞նչ խոսք, շա՞տ հիանալի աշ-
խատանք է մի երիտասարդ տղայի համար:

— Զո՞, — ասաց միսիս Հիլպլին, — եթե դուք այս աշխա-
տանքը թողնեք, ես այլևս երբեք չեմ խոսի ձեզ հետ:

— Շա՞տ պետք է աշխատել թաղման բյուրոյում, —
ասացի ես: — Հանուն ինչի՞ ես պիտի հետևեմ ինչ-որ հան-
գուցյալների:

— Դուք բարեկամներ չունեք այս քաղաքում, Զո՞,—
ասաց միսիս Հիլպլին: — Զէ՞ որ դուք ամեն ինչ պատմել եք

ինձ, թե որտեղ եք ծնվել և ինչ եք անում այստեղ, Ֆրիսկոյում,¹ և ես շատ լավ եմ հասկանում. Զեզ այս ժառայությունը հարկավոր է, և եթե Գեռանաք, ինձ խիստ վիրավորած կլինեք:

— Միսիս Հիլալի, — ասացի ես, — դուք ինձ ինչի՞ տեղ եք գնում: Գամ այստեղ և գրավեմ ձեր տեղը: Դա անարդար բան կլինի: Դուք այստեղ ժառայում եք քսան տարի կամ դուցե և ավելի:

— Զո՞, — ասաց միսիս Հիլալին, — գնացեք կախեցեք ձեր գլխարկը և գործի անցեք:

— Ոչ, — ասացի: — Ես հենց հիմա թողնում եմ իմ ժառայությունը:

Եվ գնացի ուղիղ միստր Ռւայլիի առանձնասենյակը: Միստրը Ռւայլին թաղման ընկերության փոխնախագահն էր, Այնպես էլի՛, քթի ծայրը տափակ մի ծերուկ էր, երկարահասակ, մտացրիվ և կաթսայանման գլխարկ էր ծածկում: Սուկալի ժլատի մեկն էր:

— Ի՞նչ կա, — հարցրեց նա:

— Հեռանում եմ ձեղանից, — ասացի:

— Այդ ինչո՞ւ այդպիս հանկարծ, — ասաց:

— Քիչ եք վճարում, — ասացի:

— Թրքա՞ն եք ուզում, — ասաց նա:

Այս թե զարմացա ես: Ախոր ես կարծում էի, թե նա իսկույն կվոնդի ինձ: Եվ ահա ես տեղն ու տեղը մտածեցի շատ պահանջել, որպեսզի նա անպայման դուրս անի ինձ:

— Շաբաթական երեսուն դոլար, — ասացի ես:

— Բայց չի՞ որ դուք դեռ ընդամենը տասնութ տարեկան եք, — ասաց նա: — Այդպիսի բարձր ոռճիկը մի քիչ վաղաժամ էք ի դեպք մենք կփոքձենք կարգավորել այդ գործը:

Այս քեզ սատանայական բա՞ն: Եթե առաջ որևէ ժամանակ ես ուզենայի, այդպիսի մի բանի հասնել և ավելի շատ փող ստանալ, հավանորեն որանից բան չէր դուրս գա: Իսկ հիմա հանկարծ՝ ինդրե՞մ: Շաբաթական երեսուն դոլարը ինձ

¹ Ֆրիսիս կողմանը — Սան-Ֆրանցիսկոյի խոսակցական անունը:

կրավականացներ, որ ընդամենը մի կես տարվա ընթացքում զեղանակ ամենը, ինչ երազել էի իմ ամբողջ կյանքում։ Տե՛ր իմ աստված, այդպիսի փողով ես հո շատ շուտով կկարողանայի «Հարլեյ-Դեվիդսոն» մոտոցիկլետ գնել։

— Ո՞չ, — ասացի: — Ես հեռանում եմ։

— Ինչո՞ւ եք հեռանում, — հարցրեց նա: — Ես կարծում էի ձեզ դուք է գալիս ձեր աշխատանքը։

— Կար ժամանակ, — ասացի, — երբ դուք էր գալիս, իսկ հիմա՝ ոչ։ Միստր Ռւայլի, — ավելացրի ես, — մի՞թե դուք դուրս եք արել միսիս Հիլալիին։

Միստր Ռւայլին ետ ընկավ բազկաթոռում և ինձ նայեց։ Նա վիրավորված էր։ Ո՞վ եմ ես, որ այդպիսի հարցեր տամ նրան։

— Երիտասարդ, — ասաց նա, — ձեր վերջնահաշվի չեկը կգրվի հենց այս առավոտ։ Կարող եք մի ժամից հետո գալ ստանալու։

Այստեղ ե'ս էլ նեղացա։

— Ես ուզում եմ անհապաղ ստանալ իմ վերջնահաշվի-
կը, — ասացի։

— Այդ դեպքում սպասեցեք միջանցքում։ Միջնորմի մյուս
կողմը։

Ես դուքս եկա գրասենյակ, միջնորմի հետեւ և գենվեցի բարյերին։ Միսիս Հիլալին խիստ հուզված էր։

— Ես հեռանում եմ, — ասացի։

Նա ոչ մի խոսք չկարողացավ արտասանել։

— Նա ուզում էր ինձ շարաթական երեսուն դոլար տեսլ, — ասացի, — բայց ես հեռանում եմ։

Նա լուռ կանգնած՝ միայն օդ էր կուլ տալիս։

— Միսիս Հիլալի, — ասացի ես, — նրանք ստիպված կլինեն նորից ձեզ ժառայության ընդունել, որովհետեւ այժմ չկա մեկը, որ ձեր գործն անի։

— Զո՞ւ, — ասաց նա, — դուք ինձ խիստ վշտացնում եք։

— Ուինչ, ամեն ինչ կանցնի, — ասացի, — որտեղ ես ծընվել եմ, այնտեղ ընդունված չէ աշխատանք խլել կնոշից։ Չէ՞

որ ես Զիկագոյից եմ և միշտ էլ կարող եմ վերապահնալ
այնող:

(Վերապահնալ Զիկագոյ։ Այդ էթ պակաս։ Ես սիրում եմ
Կալիֆորնիան։ Ես միշտ սիրել եմ Կալիֆորնիան։ Բայց հենց
այնպես ասացի),

— Զո', — ասաց միսիս Հիլալին, — իսկ ի՞նչ կը ինի, եթե
դուք ուրիշ գործ չճարեք։

Ես մատներս շխկացրի։

— Է՛, աշխատանք միշտ կգտնվի, — ասացի։

Այդ ժամանակ առանձնասենյակի դռան մեջ երևաց միս-
արք Ռւայլին և գլխով արեց միսիս Հիլալիին։ Վերջինս մտավ
առանձնասենյակ, և միստր Ռւայլին դուռը ծածկեց։ Միսիս
Հիլալին այնտեղից դուրս եկավ միայն ժամը խննից տասնը-
հինգ պակաս։ Նա գլխարկն ու վերաբերն հանեց, շնկի գրր-
քույկը վերցրեց, մի՛ շեկ զբեց և տարավ, որ միստր Ռւայլին
ստորագրի։

Չեկն ինձ համար էր։ Դա տասներեք դոլլարի շեկ էր։

— Ահա ձեր շեկը, Զո', — ասաց միսիս Հիլալին, — Ես
փորձեցի նրան համոզել, որ տասնհինգ տա ձեզ, բայց նա
ասաց, որ դուք ձեզ ամբարտավան եք պահել։

— Նա ձեզ նորից ծառայությա՞ն ընդունեց, — հարցրի ես։

— Այու։

— Միսիս Հիլալի, — ասացի, — Ես շատ ուրախ եմ, որ
դուք նորից ստացաք ձեր տեղը։ Բայց նա ինչպես ասաց,
ես ինձ ինչպես եմ պահե՞մ։

— Ամբարտավան, — կրկնեց միսիս Հիլալին։

— Դա ի՞նչ է նշանակում, — հարցրի ես։

— Անբարեկիրթ։

— Դա ճիշտ չէ', — ասացի։ — Որտեղ ես ծնվել եմ, այն-
տեղ մարդիկ պարկեցաւ են։ Ինչպես է նա համարձակվում
ինձ անբարեկիրթ կողել։

Ես մտա միստր Ռւայլի առանձնասենյակը և ասացի։

— Միստր Ռւայլի, ինչպես եք համարձակվամ դուք ինձ
կոշել անբարեկիրթ։

— Այդ ի՞նչ եք գուրս տալիս, — ասաց նա։

— Դուք իրավունք չունեք ինձ անքարեկիրթ կոշելու, —
ասացի ես: — Որտեղ ես ծնվել եմ, այնտեղ մարդիկ պար-
կեցաւ են:

Զիկագոյում, իհարկե, բալորը շեն պարկեշա: Նայած որ
զրդանում, այնտեղ, որտեղ ես էի առլուս, մարդիկ իրենց
քաղաքավարի էին պահում: Ա՛չ միշտ, իհարկե, բայց և այն-
պես: Եվ ես բարկացաւ:

— Իրավունք չունեք ասելու, թե ես ինձ անքաղաքավարի
եմ պահում, — ասացի ես:

— Իսկ որտեղ եք ծնվել դուք, — հարցրեց միստր
Ռայլին:

— Զիկագոյում, — ասացի: — Իբր թե շոխե՞ք:

— Ոչ, — ասաց նա:

— Ես այնտեղ աշխատել եմ Հարավային լճակների
մոտ, — ասացի:

— Դե լավ, — ասաց միստր Ռայլին, — դուք գեռ շատ
բան ունեք սովորելու: Եվ ահա իմ խորհուրդը, շարժե կծել
այն ձեռքը, որ կերակրում է ձեզ: Զերծու բան չէ դա:

— Ես ոչ մի ձեռք չեմ կծել, — ասացի:

— Դուք հեռանում եք մեղանից, չէ՞ — ասաց նա:

— Այո, սըր, — ասացի, — ճշմարիտ է, հեռանում եմ:
Բայց ես ոչ սքի շեմ կծեր:

— Լավ, էլ ի՞նչ եք ուզում:

— Ես պարզապես ներս մտա հրաժեշտ ստուգ, — ասա-
ցի: — Ես պարզապես ուզում էի, որ դուք իմանաք. ես միտե-
պամայն քաղաքավարի եմ:

— Լավ, — ասաց միստր Ռայլին: — Բարի ճանապարհ:

— Մնաք բարով, — ասացի ես:

Ապա դուքս եկա առանձնահենյակից և սկսեցի հրաժեշտ
տալ միսիս Հիլպլիին: Մինչ ես խոսում էի նրա հետ, առանձ-
նահենյակից դուքս եկավ միստր Ռայլին: Միսիս Հիլպլին
խիստ հաւզվեց, եթի միստր Ռայլին երեաց պրասենյակում,
բայց ես շղաղարեցի խոսել:

— Միսիս Հիլպլի, — ասացի, — ես իմ ամբողջ կյանքում
երազել եմ գնել մի «Հարլեյ-Դեվիզոս» ու ման գոլ գանազան

տեղեր, և երնի այդպես էլ կանեհ՝ եթե ուզնայի ծառաւ յության մեջ մնալ: Բայց այնտեղ, որտեղ ես ծնվել եմ, ոչ մի տղամարդ իրեն թույլ չի տա ծառայության մեջ մնալ և իր համար «Հարլեյ-Դեվիդսոն» գնել, եթե նրա պատճառով հեռացնում են մի ուրիշին, որն աշխատանքի ավելի մեծ կարիք ունի:

— Այդ ի՞նչ բան է «Հարլեյ-Դեվիդսոն»-ը, — հարցրեց միստը Ռւայլին:

— Մոտոցիկլետ, — ասացի ես:

— Այ, թե ինչ, — ասաց նա:

— Եվ ինդրում եմ, միսիս Հիլպի, շկարծեք, թե ես չեմ կարող տեղավորվել ինչպես հարկն է, — ասացի ես: — Կտեղավորվեմ, մի՛ անհանգուացեք:

— Իսկ ձեր ինչի՞ն է պետք մոտոցիկլետը, — հարցրեց միստը Ռւայլին:

— Քշելու համար, — ասացի:

— Իսկ ինչի:

— Ման գալու, ճամփորդելու համար:

— Դա ճամփորդելու եղանակ չէ, — ասաց միստը Ռւայլին:

— Ամենալավ եղանակներից մեկն է, — ասացի ես: — Դուք երևի երբեք չեք փորձել ճամփորդել մոտոցիկլետով:

— Ու, չեմ փորձել, — ասաց նա:

— Դա աննման բան է, — ասացի: — Ես մոտոցիկլետը ժամում ութսուն մղոն է կտրում, էլ ի՞նչ է հարկավոր: Միսիս Հիլպի, — ասացի, — եթե ես երբեմիցեւ մոտոցիկլետ ձեռք բերեմ իր սայլակով, երջանիկ կլինեմ հրավիրել ձեզ զբունելու «Թակե դարբաս» պուրակում, հենց միայն նրա համար, որ դուք պատկերացում ունենաք, թե ինչ հիանալի բան է մոտոցիկլետ քշելը:

— Շատ շնորհակալ եմ, Զո՛, — ասաց միսիս Հիլպին:

— Յտեսություն, — ասացի ես:

— Յտեսություն, — ասաց միսիս Հիլպին:

— Յտեսություն, — ասաց միստը Ռւայլին:

Ես գրասենյակից դուրս եկա և լիֆտ կանչեցի: Լիֆտը
վարում էր հույն Զորջը:

- Արդ ո՞ւր,— հարցրեց նա:
- Պորտլանդ,— ասացի:
- Պորտլանդ: Այդ ի՞նչ գործով:
- Չգիտեմ, հենց այնպես:
- Ի՞նչ է պատահել,— հարցրեց նա:
- Որոշեցի ժառայությունս թողնել:
- Այդպես հանկա՞րծ, ինչո՞ւ
- Ինձ դուք չի գալիք այս ժառայությունը,— ասացի:—
Ել չեմ ուզում ննջեցյալներ որսալ
- Դուք գժվել եք:
- Ամեննին:

Լիֆտից դուրս եկա, իջա փողոց, սկսեցի քայլել Մարկետ-
ստրիտով: Ինքս էլ շգիտեմ ինչպես պատահեց, հանկարծ
ընկա «Հարլեյ-Դեվիդսոն»-ի խանութը, և ինձ ցույց տվին մի
նոր մողել: Վաճառողին հարցրի, թե չի՞ կարելի մի կես ժա-
մով մեքենան վերցնեմ փորձելու: Նա խոսեց գրասենյակում
ինչ-որ մեկի հետ և ասաց, որ կարելի է, եթե ես մի քիչ փող
թողնեմ: Համենայն դեպս, ասաց նա:

Դե, իմ ձեռքին էլ չեկ կար, այնպես որ այդ շենքը տվի
նրան:

Հիանալի մեքենա էր: Ես ետ սպացաւ Մարկետ-ստրիտով
և կանգ առա հենց այն շենքի առաջո որտեղ գեռ երեկ աշ-
խատում էի: Բարձրացա վերև և մտա մինտք Ռայլի առանձ-
նասենյակը:

Նա զարմացավ:

— Միստր Ռայլի,— ասացի, — ազնուեղի ներքեւում ես մի
սքանչելի «Հարլեյ-Դեվիդսոն» ունեմ: Եթե ցանկանաք ինձ հետ
զրունակ, ես երջանիկ կլինեմ ձեզ նստեցնելու իմ հետեր:
Թամբու շատ մեծ է, և եթե ես մի քիչ սեղմվեմ, ձեզ համար
միանգամայն հարմար տեղ կրացվի:

— Ոչ մի տեսակ մոտոցիկլետով գրունել ես շեմ
ուզում, — ասաց միստր Ռայլին:

— Իսկ ես կարծում էի գուցե Հանկարծ կուպենաք, —
ասացի:

Ես դուքս եկա առանձնատեղակից, բայց և իսկայն ես
դարձա:

— Բայց գուցե ձեզ համար հետաքրքիր կլինի գոնե տես-
նե՞լ մեքենան:

— Ոչ:

— Դե, ինչպես կուղեք:

Ես ցած իշա, նստեցի մոտոցիկլեմը և քշեցի: Այս թե մե-
քենա էր: Մոտորը հիանալի էր աշխատում: Մովափին ես
դուքս եկա ավտոռւղի, հիշեցի Մոնտերեյը և մտածեցի:
ամբողջ թափով բաց շթողնե՞մ այս խճուղով, շհասեհ՞մ Մոն-
տերեյ և վերադառնամ, իսկ հետո արդեն կարելի է մոտոցիկ-
լեաց հանձնել խանութ և սկսել մի ուրիշ աշխատանք որո-
նել: Գուցե վաղե մի մասը կվերադարձնեն ինձ, գուցե և ոչ,
բայց եթե նույնիսկ չվերադարձնեն, միենայն է, արժե այդ-
պես անել: Եվ մեքենան բաց թողի տմբողյ թափով:

Այս թե զրասանք էր հա՞: Ապրիլ ամիս: «Հարլեյ-Դեվիդ-
սոն»-ը իմ տակը, Խոզող օվկիանոսը բոլորովին մոտիկ:
Ամբողջ աշխարհը: Եվ քաղաքները ծվաղերու եվ ես մի
ակնթարթ գղրդոցով անցա Մոնտերեյով:

Դա մի սքանչելի քաղաք էր: Մի քանի հին շենք, նավեր:
Զկնորսական նավեր: Զկան բուրմունքն ուղղակի հիանալի
էր: Առատ արև: Զկնորսներն իրար ձայն էին տաշիր իտա-
լերեն: Ես «Հարլեյ-Դեվիդսոնով» ոլացա ամբողջ քաղաքի
միջով, դուրս եկա ուղիղ ծովափի խոնավ ավազի վրա և մի
քիչ էլ քշեցի հենց ափի եզրով: Մովորորների մի երամ վրախ-
ցրի, կանող առա կաթելի մատ, երեք շնիցել կերա և երկու բա-
ժակ սուրճ խմեցի:

Բակ հետև ետ դարձա դեպի Ֆրիսկա:

Հիանալի զբոսանք էր դա՞ և՝ դալո, և՝ վերագարձու: Մեքե-
նան ամենաերեսելին էր իմ տեսածների մեջ: Նրանով ես կա-
րող էի անել ամեն բան, ինչ ուզենացի: Կարող էի քշել ուղա-
ծուս տեղը, կարող էի ստիպել համբուց մարդուց էլ դանդաղ

գնալ և կամ ավելի արագ, քան ամենաարտգընթաց ավտո-
մոբիլը ավտուղու վրա։ Գրազ եմ գալիս, որ խճուղու վրա
ես առնվազն վաթսուն միլիոնառերերից տռաջ անցա, ծա կա-
րողանում էի մեքենային ստիպել, որ փնչացնի։ Կարողանում
էի գնալ զիգզագներով։ Կարողանում էի շատ գալ մի կողմի
վրա թեքվելով։ Ես կարծեմ որ շատ ու շատ մարդկանց վա-
խեցրի ավտուղու վրա։ Մի ամբողջ մզն քշեցի առանց
զեկը բռնելու։ Հետո քշում էի թամրի վրա կանգնած և ղեկից
բռնած։ Մարդկանց թվում է, թե այդպես վտանգավոր է, բայց
դա գատարկ բան է։ Հարկավոր է միայն իմանալ, թե ինչ-
պես անել այդ։

Ես հիանալի ժամանակ անցեացրի այդ «Հարլեյ-Դեվիդ-
սոն»-ով։ Հետո վերադարձա խանութիւ բակը։

— Այդ որտե՞զ էիք դուք, — հարցրեց վաճառողը։

— Գնացել էի Մոնտերեյ, — ասացի։

— Մոնտերեյ, — ասաց նա։ — Իսկ մենք չգիտեինք, որ
դուք ուղում եք այդքան հեռու գնալ։ Մենք կարծում էինք, թե
դուք պարզապես ուղում եք փորձել մեքենայի բնթացքը։

— Գիտե՞ք ինչ, — ասացի, — ես վազուց ցանկանում էի
այնտեղ գնալ։ Կարո՞զ եմ ետ ստանալ իմ փողը։

— Իսկ դուք այդ մեքենան շե՞ք վերցնում։

— Որքա՞ն արժե, — հարցրի ես։

— Երկու հարյուք յոթանասունհինգ դոլար։

— Ոչ, — ասացի, — մոտս այդքան փող չկա։

— Իսկ որքա՞ն կլինի։

— Հենց այն շեկն է, որ տվել եմ ձեզ, էլ շկա, — ասա-
ցի։ — Այնտեղ տասներեք դոլար է։

— Մենք կարծում էինք դուք մոտոցիկլետը կգնեք, —
ասաց նա։

— Անպայման կգնեի, եթե ծառայությունս թողած չի-
նեի, — ասացի։ — Կարո՞զ եմ իմ փողը ետ ստանալ։

— Չեմ կարծում, — ասաց վաճառողը, — ես դիրեկտորին
կհարցնեմ։

Նա գնաց գրասենյակ, խոսեց, իսկ հետո վերադարձավ։

Հետն էլ մի մարդու Այդ մյուսը շատ հպարտ ու բարկացկոտ աեսք ուներ:

— Զեմ հասկանում, ի՞նչ եք նկատի ունեցել դուք, — ասաց նա, — որ մեքենան վերցրել ու գնացել եք Մոնտերեյ:

— Ի՞նչ, — հարցրի:

Ես շգիտեի ինչ ասեմ: Նա ի՞նքն ինչ նկատի ուներ, երբ ինձ հարցնում էր, թե ես ինչ եմ նկատի ունեցել: Ես ոշինչ էլ նկատի չեմ ունեցել:

— Այդպես անել չի կարելի, — ասաց նա: — Մենք կարծում էինք դուք ուզում եք շրջել մի թաղամաս կամ որևէ մեկին ցույց տալ մեքենան:

— Ես հենց ոմանց էլ ցույց եմ տվել այն, — ասացի: — Կարո՞ղ եմ ետ ստանալ իմ փողը:

— Վախենում եմ, որ դեռ մի բան էլ դուք պիտի վճարեք, — ասաց դիրեկտորը: — Դա նոր մեքենա է: Վաճառքի համար: Իսկ հիմա արդեն դարձել է հնամաշ:

— Գուցե և այդպես է, — ասացի: — Գոնե փողի մի մասը կվերադանե՞ք:

— Ոչ, — ասաց դիրեկտորը:

— Փառավոր մոտոցիկլետ է, — ասացի ես:

Դուրս եկա խանութից և ուղղվեցի տուն, իմ սենյակը, նույնիսկ շմտածելով, թե հիմա որտեղ պիտի աշխատանք գտնեմ: Ախր շատ երջանիկ էի զգում ինձ Մոնտերեյ կատարած այդ ճամփորդությունից ու վերադարձից հետո: